

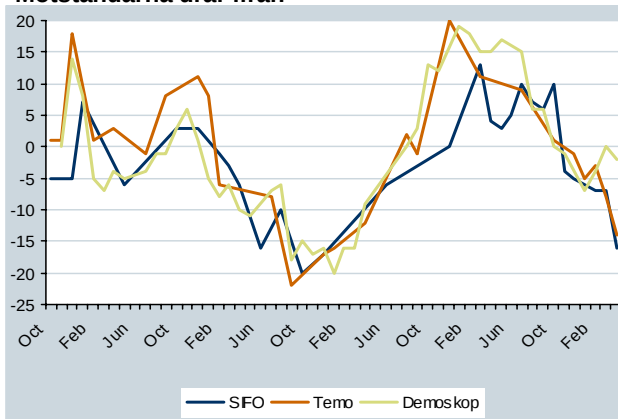
21 May 2003

Bättre under ytan för ja-sidan

- Trots att nej-sidan ryckt ifrån i de flesta opinionsundersökningar har ja-sidan stärkts i flera avseenden.
- Förespråkarna har förbättrat sin relativa position i termer av hur viktig frågan är, hur insatta de känner sig samt hur säkra de är på hur de skall rösta. Detta kan dock bero på att osäkra väljare har bytt sida.
- Det finns ett tydligt motstånd mot ett höjt sparmål – framförallt bland nej-sägarna.
- Splittringen mellan LO och socialdemokraterna i EMU-frågan har haft en viss, men begränsad, negativ effekt på opinionen.

Vi har med hjälp av Sifo gjort ytterligare en undersökning om svenska folkets inställning till EMU. 1000 personer tillfrågades under perioden 13-19 maj. Sedan vår förra undersökning har nej-sidan förstärkt sin ledning och i vissa undersökningar är den nu ganska betydande. Ledningen har uppenbarligen blivit så stor att förespråkarna börjat oroa sig och Göran Persson har dels dragit igång sin kampanj – en start som annars var planerad till början av augusti, dels försökt förse ledande EMU-skeptiska socialdemokrater med munkavel. Därtill lyckades inte LO och socialdemokraterna finna en gemensam lösning som möjliggjorde för LO att ställa sig positiva till ett svensk medlemskap i valutaunionen.

Motståndarna drar ifrån

Kunskaperna blir inte bättre

Det återstår nu bara fyra månader till folkomröstningen. Tyvärr visar de senaste resultaten att folk inte känner sig mer insatta i frågan idag än när vi inledde undersökningarna i oktober. Drygt hälften anser sig mycket eller ganska väl insatta men 45 procent är enligt sin egen bedömning inte särskilt väl informerade. Trots informationsinsatser och en allt hetare debatt har inga förbättringar skett över tiden.

Hur insatt är du i EMU-frågan?

	Oktober	December	Mars	Maj
Mycket väl	5%	6%	6%	7%
Ganska väl	50%	48%	48%	46%
Inte särskilt	34%	34%	31%	36%
Inte alls	11%	9%	12%	9%

Förespråkarna anser fortfarande att de är mer insatta än vad motståndarna gör. Skillnaden mellan de båda grupperna har ökat men tyvärr beror det på att motståndarna nu känner sig mindre insatta än tidigare. Studerar vi skillnaderna mellan de politiska blocken så framgår det att de borgerliga väljarna känner sig mer insatta än de som röstar på de socialistiska partierna. För en del mindre partier skiftar bilden över tiden på ett sätt som indikerar att urvalet kanske är för litet. En återkommande observation är att socialdemokraternas väljare stadigt anser sig mindre insatta än genomsnittet.

Andel mycket eller ganska väl insatta

	Oktober	December	Mars	Maj
Ja-sidan	72%	68%	69%	68%
Nej-sidan	55%	58%	59%	52%
Folkpartiet	68%	65%	63%	68%
Moderaterna	67%	75%	64%	78%
Socialdemokraterna	49%	48%	49%	46%
Miljöpartiet	47%	46%	59%	68%
Centerpartiet	42%	61%	59%	49%
Vänsterpartiet	65%	58%	67%	53%
Kristdemokraterna	56%	58%	68%	42%

Förespråkarna något säkrare

Jämfört med förra mätningen känner sig fler säkra på hur de skall rösta. Det är förespråkarna som blivit säkrare men fortfarande ligger andelen klart under nivån i oktober. Vidare är nej-sidan något säkrare. En anledning till ja-sidans synbara framgång på detta område kan vara att allt fler har bytt sida och att kärnan av väljare med starka åsikter därför utgör en större andel än tidigare.

Andel som är mycket säker på hur de skall rösta

	Oktober	December	Mars	Maj
Alla	52%	49%	49%	52%
Ja-sidan	65%	53%	52%	56%
Nej-sidan	56%	60%	63%	62%

Allt större skillnad i synen på EMU-frågans vikt

Sedan vi började våra mätningar har förespråkarna hela tiden ansett att svenskt medlemskap i den monetära unionen är en mycket viktigare fråga än vad motståndarna anser. Nästan tre fjärdedelar av ja-sidan tycker att det är en viktig fråga (alternativ 7-9 på en skala på 1-9) jämfört med endast 38 procent av motståndarna.

Andel som anser att EMU-frågan är viktig

	Oktober	December	Mars	Maj
Alla	55%	53%	52%	52%
Ja-sidan	73%	70%	71%	74%
Nej-sidan	42%	44%	42%	38%

Ett annat sätt att visa skillnaderna mellan de olika grupperna är att se hur många som anser att EMU-frågan är mindre viktig (alternativ 1-3 på en skala på 1-9). Detta är naturligtvis delvis en spegelbild av ovan men är ändå intressant. Bara en procent bland ja-sidan har svarat alternativ 1-3 medan var fjärde nej-sägare angivit något av dessa alternativ. Någon förbättring har inte skett vad gäller nej-sidans inställning sedan i december. Skillnaden i inställning ger en fingervisning om att ja-sidan kan förvänta sig bättre uppslutning på folkomröstningsdagen.

Andel som tycker att EMU-frågan är mindre viktig

	Oktober	December	Mars	Maj
Alla	14%	12%	13%	13%
Ja-sidan	2%	1%	3%	1%
Nej-sidan	33%	25%	25%	25%

Socialdemokraterna sackar

I den förra mätningen hade de socialdemokratiska väljarna närmast sig genomsnittet. De var tidigare mindre insatta, värderade frågan lågt samt var mindre säkra på hur de skulle rösta. Denna gång har det skett en tillbakagång och de ligger åter en bit under snittet. Många har ansett att just socialdemokratiska väljare är nyckeln till framgång i folkomröstningen. Om Göran Persson bara får med sig sina egna väljare ligger vägen till EMU öppen har det hetat. Undersökningen ger dock inte vid handen att det skett någon grundläggande förändring bland socialdemokraterna.

Socialdemokratiska väljare under snittet igen

	Oktober		December		Mars		Maj	
	Alla	SAP	Alla	SAP	Alla	SAP	Alla	SAP
Viktig fråga	55%	54%	53%	47%	52%	52%	52%	49%
Väl insatt	55%	49%	54%	48%	54%	49%	53%	46%
Säker på röstning	52%	50%	49%	43%	49%	50%	52%	46%

Stabila bevekelsegrunder

Argumenten emot och för ett svenskt medlemskap i EMU är anmärkningsvärt stabila. Motståndarna betonar främst att beslut om Sverige skall ligga kvar i landet. Detta är det återkommande starkaste argumentet och 30 procent anger denna bevekelsegrund. Liksom vid tidigare undersökningar fäster motståndare och förespråkare ungefär lika mycket vikt vid faktorer som valuta och svensk ekonomi.

Bestämmanderätt viktigast för motståndarna

	December	Maj
Lämnar ifrån oss bestämmanderätt	30%	30%
Svensk ekonomi	15%	17%
Vill ha kronan kvar/valuta	18%	16%
Kostar för mycket	10%	12%

Gemenskapen med Europa är alltjämt den viktigaste faktorn för förespråkarna och hela 38 procent nämner denna faktor. En gemensam valuta kommer på andra plats tätt följt av svensk ekonomi och att EMU-medlemskap är en naturlig följd av medlemskapet i EU.

Gemenskap med Europa toppar ja-sidans lista

	December	Maj
Gemenskap med Europa	37%	38%
EU-medlemskap leder till EMU	14%	17%
Valuta	25%	20%
Praktiskt vid resor	15%	12%
Sveriges ekonomi	18%	17%

Högre sparmål inte populärt

Mycket talar för att det långsiktiga målet för det offentliga sparandet kommer att höjas från 2 procent till 2,5 procent av BNP om Sverige går med i EMU. Vi lät SIFO fråga om detta är ett bra förslag¹. Bara en fjärdedel höll med medan nästan hälften inte tyckte om förslaget. Något förvånande fanns det en liten majoritet bland förespråkarna som tyckte förslaget var bra medan motståndarna var klart emot. Det är besynnerligt att ja-sidan, som tonar ned riskerna med att gå med i valutaunionen, är positiv till högre offentligt sparande medan nej-sidan, som oroar sig för stabiliseringspolitikens möjligheter när räntan inte sätts utifrån svenska förhållanden, är så starkt emot att handlingsutrymmet för finanspolitiken utvidgas.

Något överraskande är stödet för högre offentligt sparande högst bland moderaterna följt av folktopisterna. Det är knappast högre skatter som eftersträvas får man förmoda. Om ett högre sparmål etableras sig som en EMU-skatt i debatten kommer det sannolikt att gynna nej-sidan. Dock tyder undersökningen på att det främst kommer att påverka de redan troende bland motståndarna.

¹ Frågan löd: "Om Sverige går med i EMU så kommer räntan bestämmas av utsikterna i Europa snarare än i Sverige. Detta medför att regeringen får större ansvar för att motverka en ekonomisk nedgång och dämpa arbetslösheten. För att ge regeringen större möjligheter till detta har det föreslagits att det offentliga sparandet bör öka från 2% till 2 ½% av BNP. Detta motsvarar ca 12 miljarder kronor om året i högre skatter och/eller lägre utgifter. Tycker du detta är ett bra förslag?"

Bra att höja sparmålet?

	Maj	
	Ja	Nej
Alla	25%	47%
Ja-sida n	38%	35%
Nej-sida n	17%	63%
M o d e r a t e m a	35%	48%
F o l k p a r t i e t	29%	46%
K r i s t d e m o k r a t e r n a	17%	65%
C e n t e r p a r t i e t	17%	54%
S o c i a l d e m o k r a t e r n a	25%	40%
V ä n s t e r p a r t i e t	18%	63%
M i l j ö p a r t i e t	26%	54%

Neutralt LO gynnar nej-sidan något

Som bekant lyckades inte arbetsgruppen med representanter från LO och socialdemokraterna komma överens om buffertfonder och annat med följd att LO:s villkor för att ställa sig bakom en anslutning till EMU inte ansågs vara uppfyllda. Därmed ställde sig LO neutrala till EMU. Undersökningen visar att detta har medfört att fler blivit mer negativa till EMU (observera att mer negativ till EMU inte behöver tolkas som att man är emot EMU)². Det borgliga blocket har inte påverkats nämnvärt medan de som röstar på de socialistiska partierna blivit mer negativt inställda av att rörelsens två grenar inte går i takt. Sammantaget tycks utvecklingen starkt motståndarnas inställning snarare än påverkat balansen mellan grupperingarna.

Begränsad negativ effekt av att LO är neutrala

	Maj	
	Mer negativ	Mer positiv
Alla	14%	5%
Ja-sida n	7%	7%
Nej-sida n	19%	5%
B o r g l i g a p a r t i e r	9%	6%
S o c i a l i s t i s k a p a r t i e r	20%	5%
M i l j ö p a r t i e t	18%	0%

Känslorna avgör

Av tidigare undersökningar har vi dragit slutsatsen att känslorna spelar en stor roll för inställningen till den monetära unionen. Den stabila opinionen i termer av inställning och bevekelsegrunder bekräftar tidigare erfarenheter. Kunskapsnivån har inte ökat på nio månader och nu återstår bara fyra månader. De ekonomiska argumenten väger lika tungt på bägge sidor. Vi menar därför, liksom tidigare, att kampanjerna snarare än information, kommer att fälla avgörandet. Och att kampanjer som vädjar till känslor och ger visioner

sannolikt är mer framgångsrika än ekonomiska argument och plånboksfrågor.

Som vanligt bidrar vi med några axplock på känsloladdade kommentarer från undersökningen som exempel på att det finns många argument för och emot ett svenskt deltagande i den monetära unionen.

- Vet att man får fasta räntor
- Vansinnigt att återinföra tio-öringen
- Kvinnolönerna
- Statsministern vill gå med i EMU för sin egen skull
- Det är inte bra att de hjälper tobaksindustrin. Det är så dålig kvalitet på grekiska cigaretter
- Det är bara gubbar som sitter med och bestämmer
- Hela nöjet med att åka utomlands och växla till en annan valuta försvinner

Jörgen Appelgren

jorgen.appelgren@nordea.com

+46 8 614 9521

² Frågan löd: "Socialdemokraterna och LO kunde inte komma överens i EMU-frågan. LO:s villkor för att stödja en anslutning till EMU blev därmed inte uppfyllda och LO ställer sig istället neutralt till EMU. Hur påverkar detta ditt eget ställningstagande till EMU?"

21 May 2003

Nordea Markets is the name of the Markets departments of Nordea Bank Norge ASA, Nordea Bank Sverige AB (publ), Nordea Bank Finland Plc and Nordea Bank Danmark A/S.

Copyright Nordea Markets, 2001. Not approved for publication in the United States.

Nordea Markets is part of the Nordea Group (Nordea AB). This document has been issued for the information of Nordea Markets Non-Private Customers and Market Counterparties only, it is not intended for and must not be distributed to Private Customers. This document may not be reproduced, distributed or published for any purpose without the prior written permission of Nordea Markets. Nordea Group (Nordea AB) and any person connected with them may provide investment banking services to an issuer of any of the securities or any other company mentioned in this document either directly or indirectly and may have done so during the twelve months prior to publication of this document. Nordea Group (Nordea AB) and persons connected with it may from time to time have long or short positions in the securities mentioned in this document and as agent or market maker, may buy, sell or hold such securities. All the information and opinions contained in this document have been prepared or arrived at from publicly available sources which are believed to be reliable and given in good faith. We do not represent that such information is accurate or complete and it should not be relied upon as such, nor is it a substitute for the judgment of the recipient. All opinions and estimates contained herein constitute Nordea Markets' judgment as of the date of this document and are subject to change without notice. The information in this document is not, and should not be construed as an offer to sell or solicitation of an offer to buy any securities, options or futures contracts. Nordea Markets does not accept any liability whatsoever for any direct, indirect or consequential loss arising from any use of information in this document. Nordea Bank Finland Plc, London Branch, is regulated for the conduct of investment business in the U.K. by the Securities and Futures Authority and is a member of the London Stock Exchange and as regards the activities of Nordea Bank Finland Plc, London Branch, in the United Kingdom. Nordea Bank Finland Plc, London Branch, does not seek to restrict or exclude any duty or liability to its customers which it may have under the Financial Services Act 1986 or regulations implemented pursuant thereto.

Nordea, Markets Division

Nordea Bank Norge ASA
17 Middelthuns gt.
PO Box 1166 Sentrum, N-0107 Oslo
+47 2248 5000

Nordea Bank Sverige AB (publ)
10 Hamngatan
SE-105 71 Stockholm
+46 8 614 7000

Nordea Bank Finland Plc
27A Fleminginkatu, Helsinki
FIN-00020 Nordea-Merita
+358 9 1651

Nordea Bank Danmark A/S
3 Strandgade
PO Box 850, DK-0900 Copenhagen C
+45 3333 3333